

Acil Durum ve Afet Yönetimi

Öğr. Gör. Özlem SAKLICA

1. TANIM

- Afetin (olağandışı durum) birçok tanımı yapılmaktadır. Bunlardan en çok kullanılanı ve açık olanı şu tanımdır; toplumun olağan yaşam düzenini bozan, onun yanıt verme ve uyum sağlama kapasitesini aşarak, dış yardıma gereksinim doğuran, büyük miktarlarda can ve mal kaybı ile sonuçlanan ekolojik olaylara afet denir

Afet Nedir?

Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaydır.

Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur.

Bu tanım beş öğeye sahiptir:

1. Herhangi bir nedenle, ekolojik denge bozulur,
2. Bu bozukluk, olağan yaşamı ortadan kaldırır,
3. Bu olağandışılık, büyük can ve mal kayıplarına neden olur,
4. Sonuçlar, yerel toplumun yanıt verme ve uyum kapasitesini aşar,
5. Dış yardıma gereksinim duyulur.

- Bu öğeler, toplu olarak gözden geçirildiğinde, bir olay ya da olgunun afet olarak nitelenmesinde, esas belirleyici olan; dış yardıma gereksinim duyulmasıdır. Buradaki dış yardımdan kasıt ise, **yalnızca merkezi hükümet ya da uluslar arası düzeydeki; yani büyük çaptaki yardımlar değildir. Olayın olduğu yerdeki toplum biriminin (köy, kasaba, kent), kendi olanakları ile olayla baş edemeyerek, herhangi bir dış kaynaktan; komşu birimden (köy, kasaba, kent), merkezi hükümetten veya uluslararası düzeyden yardıma gereksinim duyması demektir.** Bu düzeylerin herhangi birinden veya birkaçından yardım gereksinimi duyulması, olayın afet olarak tanımlanması için yeterlidir.

- Örneğin; Kobe Depremi'nde, Japonya uluslararası yardım isteğinde bulunmamış, yalnızca merkezi hükümet düzeyinde yardımlar ve ulusal kaynakları ile müdahale etmekle yetinmiştir. Bu durum, olayın büyük bir afet olması niteliğini değiştirmemiştir.

- Olayın, toplumda yarattığı kırımların büyüklüğüne göre de afet tanımlaması yapılabilmektedir. Örneğin; bu tanımlardan biri, 'on ölümden ve elli yaralıdan fazla kırığa neden olan olaylara afet denir' şeklindedir. Ancak, bu tür tanımlar, afet olayını tam olarak yansıtmayan tanımlardır. Kırım ne kadar büyük olursa olsun, olay yerindeki toplum bu sorunla kendi olanakları ile baş edebiliyor ve olay toplumda bir panik ve şoka neden olmuyor ise, olay bir afet olarak nitelenemez.

- Örneğin; onlarca ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan bir tren kazası olduğunda, olayın olduğu yerdeki kasaba, kendi olanakları ile bu işin üstesinden gelebiliyor ve bir panik yaşanmıyor ise, bu olay bir afet olarak nitelenemez. Tersine, bu olayla baş etmede, o kasabanın olanakları yetersiz kalıyor ve komşu kasaba veya kentlerden yardım gerekiyor ise, bu tren kazası o kasaba için, bir afettir.

- Bu tanım ve değerlendirmeden de anlaşılacağı üzere, herhangi bir toplumun, yıkım ve kırımlarla seyreden olaylar karşısında, yanıt verme ve uyum sağlama; yani olay ile baş etme kapasitesi yükseldikçe, o toplum için, afet olarak yaşanacak olayların sayısı azalmakta, tam tersine toplumun olaylara yanıt verme ve uyum sağlama kapasitesi azaldıkça, afet olarak yaşayacağı olayların sayısında artmaktadır.

2. AFETLERE YAKLAŞIM

- Klasik metinlerde, doğal olayların tetikleme sonucu oluşan afetlere doğal afetler, insan eylemleri sonucu oluşan afetlere ise yapay afetler denmektedir.
- Buna karşılık, sonuçları açısından, hiçbir afet türü tek faktörlü ve yalnızca bir olaya bağlı değildir. Örneğin; bir deprem ya da sel olayında, olayın esas nedeni yer sarsıntısı ya da su taşkını olmakla birlikte, insanlarda yarattığı kırım ile çevrede yaptığı yıkım toplumların sosyo-ekonomik yapısı ve olay karşısındaki, yine bu yapının belirlediği, tavır ve davranışları ile çok yakından ilgilidir.

- Herhangi bir doğal olayın (deprem, sel, kasırga) kırım ve yıkımlara neden olabilmesi için;
  - 1) olayın olduğu yerde bir toplumun bulunması,
  - 2) bu toplumun düşünsel ve fiziksel yapısının zayıf olması,
  - 3) toplumun davranışlarının yetersiz - uygunsuz olması gerekir.

- Türkiye, başta depremler olmak üzere, her türden afeti sık yaşayan bir ülkedir. Bu nedenle de, bu konularda en yetkin ve bu olaylarla en kolay baş edebilen ülkelerden birisi olması gerekir. Fakat; afetleri anlama, algılama ve onunla baş edebilmenin en önemli aracı olan, afet epidemiyolojisi yeterince bilinmiyor ve kullanılmıyor.

- Orman Genel Müdürlüğü (OGM)'den alınan verilere göre 2015 yılında Türkiye'de 2.150 adet orman yangını gerçekleşmiş olup 257'si doğal sebeplerden, 934'ü insan kaynaklı sebeplerden meydana gelirken 959 orman yangınının sebebi de belirlenememiştir.
- Bu orman yangınlar sonucunda 3.218,87 hektar orman alanı zarar görmüştür.
- Doğal ya da insan kaynaklı sebeplerle meydana gelmekte olan orman yangınları büyük ölçüde biyolojik çeşitliliğe zarar vererek ekolojik sistemin tahribatına neden olacak ve erozyon, sel, taşkın, kuraklık, hava kirliliği gibi afet yönetim sisteminin öncelikleri arasında yer almalıdır.

- Türkiye'de doğa kaynaklı afetlerin yanı sıra yaşanan terörist ataklarda toplumda çok fazla fiziksel, sosyal ve ekonomik etkilere sebep olan insan kaynaklı afetlerdir. Terörizm ülkemizde binlerce insanın ölümüne yaralanmasına veya sakat kalmasına neden olmuş, ciddi ekonomik zararlar ortaya çıkarmış, ayrıca toplumu psikososyal yönden de olumsuz etkilemiştir. Küresel Terörizm İndeksi (Global Terörizm İndex)'nin 2017 verilerine göre Türkiye terörizmden en çok etkilenen ülkeler arasında 9.sırada yer almaktadır. Terörden kaynaklanan ölümler 2015-2016 yıllarında neredeyse ikiye katlanarak 658'e yükselmiştir. 2000-2016 yılları arasında terörden kaynaklı ölümlerin toplam sayısı ise 1.461 kişiye ulaşmıştır.

- İnsan kaynaklı afetlerde sosyal afet olarak adlandırılan göç, günümüzde Türkiye için de önemli sorun alanlarından biri haline gelmiştir.
- Son 20 yıl içerisinde özellikle 2011 yılında patlak veren Suriye iç savaşı ile birlikte Türkiye, hem göç veren hem de göç alan bir ülke haline gelmesinin yanında başka ülkelere geçiş yapabilecekleri bir göç geçiş ülkesi konumuna gelmiştir.

Kararlılıkla

Başarıya...

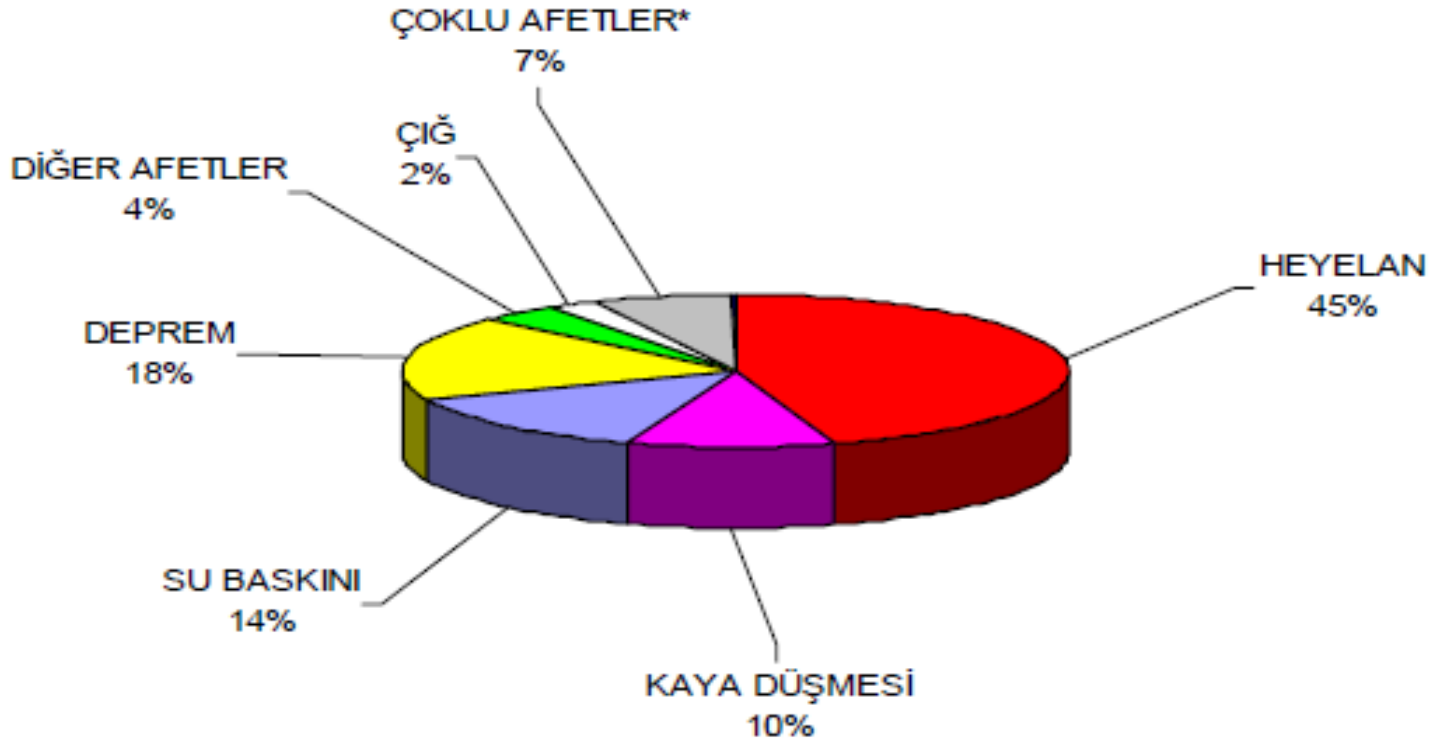
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne ait 2018 verilerine göre; Türkiye'de 3.597.938 geçici koruma altında olan Suriyeli yaşamaktadır.
- Bu kişiler ülke genelinde homojen bir dağılım göstermeyip özellikle Suriye sınır illerinde ve büyükşehirlerde toplanmıştır. Suriye nüfusunun yoğun olduğu bu bölgelerde iş istihdamının azalması, kira fiyatlarının artması gibi ekonomik tehditler de artmaya başlamıştır.
- Bununla birlikte toplumda oluşan sosyo-kültürel farklılıklar sebebiyle uyum sorunları da ortaya çıkmaktadır.

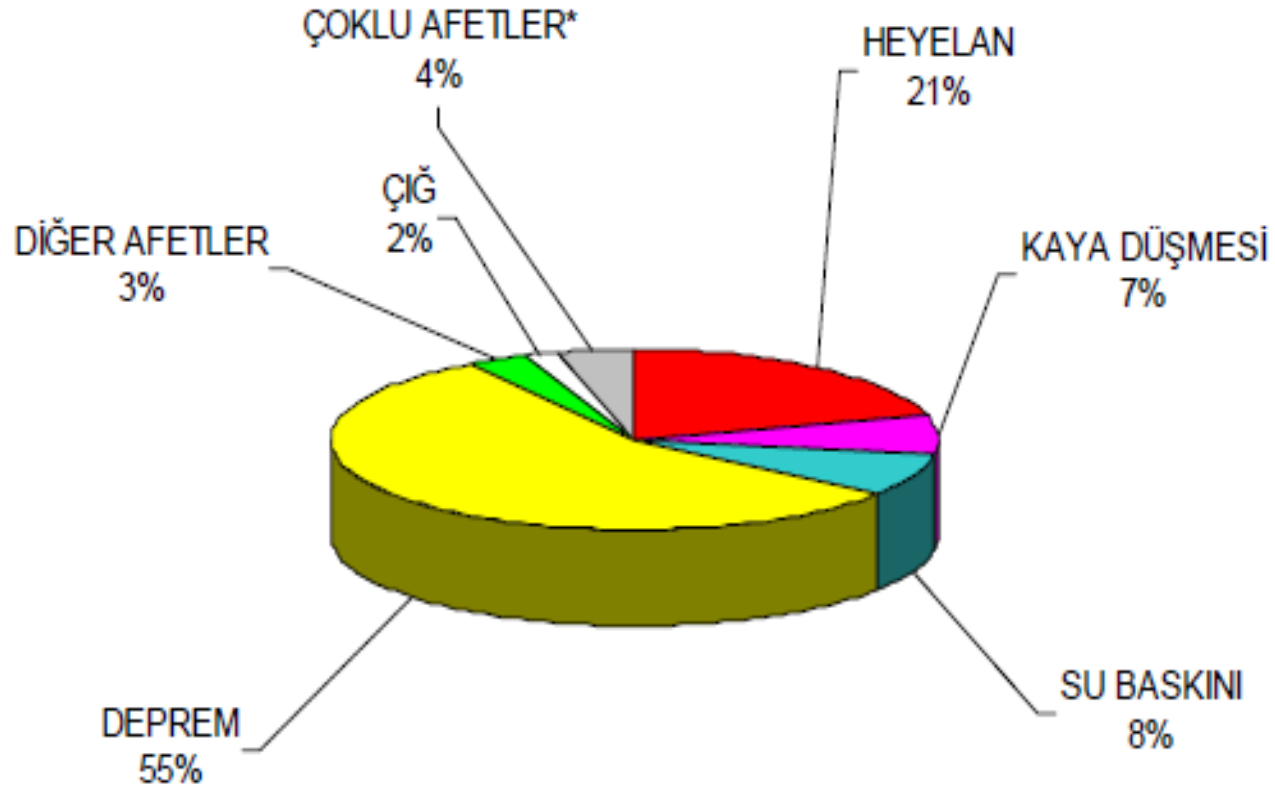
- Bir bölgenin afetselliğini tanımlamak için değinilmesi gereken bir diğer önemli konu da bölgenin veya toplumun zarar görebilirlik düzeylerinin incelenmesidir. Özceylan bir çalışmasında Türkiye'nin afetlerde sosyal bir ekonomik zarar görebilirlik düzeyi ile gelişmişlik düzeyi arasındaki ilişki incelenmiştir buna göre Türkiye'de afetlerden zarar görebilirlik düzeyi yüksek olan bölgelerin az gelişmiş bölgeler olan doğu ve güneydoğu bölgeleri olduğu tespit edilmiştir bu sonuca göre bu bölgelerin, afetlerin meydana gelmesi durumunda daha çok etkileneceğini ve normal hayata dönüş hızının daha yavaş olacağı görülmektedir.

A) AFET OLAY SAYISININ AFET TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI

- ***Türkiye'de Afetlerin Mekansal ve İstatistiksel Dağılımı Afet Bilgileri Envanteri. TC Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü, 2008.

B) TOPLAM AFETZEDE SAYISININ AFET TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI

***Türkiye’de Afetlerin Mekansal ve İstatistiksel Dağılımı Afet Bilgileri Envanteri. TC Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü, 2008.

- **Acil Durum:** Toplumun tamamının ya da belli bir kesiminin normal hayat faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, acil müdahale gerektiren olayların oluşturduğu kriz haline denir.

Acil Durum Yönetimi (Emergency Management):

- Afetin meydana gelmesinden hemen sonra, etkilenen toplulukların tüm ihtiyaçlarını zamanında, hızlı ve etkili olarak karşılamayı amaçlayan bir olayın meydana gelmesi ile başlayıp, acil durumu gerektiren nedenler ortadan kalktığında sona eren bir yönetim şeklidir. Afet yönetiminin olaya müdahale ve kısa süreli iyileştirme faaliyetlerini kapsar. Etkin bir acil durum yönetimi; planlı, hazırlıklı ve koordineli olmayı gerektirir Olağan yönetimden farkı, olağan dışı imkân, kaynak ve yetkilerin kullanılmasıdır.

- **Kitleselel aciller:** Terör saldırısı, kimyasal kaza gibi yerel acil yardım sisteminin kapasitesini aşan, ancak afet boyutuna ulaşmayan durumlardır.

- **Olağan Dışı Durum:** Günlük yaşamın ve toplumsal düzenin bozulması, kesintiye uğraması ve işlevlerin yerine getirilememesi şeklinde tanımlanabilir. ODD, acil durum, günlük aciller, kitlesel aciller, afetler ve yavaş gelişen durumları da (kuraklık, erozyon şevresel kirlilik, kıtlık-açlık vb.) kapsar.

- **Sağlık Hizmetleri Yönünden Olağan Dışı Durum:** Rutin sağlık hizmetlerinin yetersiz kaldığı, ek özel uygulamalara gereksinim duyulan tüm durumlardır. (Uçak, tren, otobüs gibi büyük kazalar, kimyasal yangınlar, sabotajlar vb.)

- ODD sınıflandırması, sağlık hizmetleri yönünden hasta veya yaralı sayısına göre yapılmaktadır;
- **Basit-hafif ODD (minor disaster):** En az 25 kişinin yaralanması veya 10 kişinin hastaneye yatırılarak tedavi edilmesidir.
- **Orta derecedeki ODD (moderate disaster):** En az 100 kişinin yaralanması veya 50 kişinin hastaneye yatırılarak tedavi edilmesidir.
- **Büyük ODD (major disaster):** En az 1000 kişinin yaralanması veya 250 kişinin hastaneye yatırılarak tedavi edilmesidir.

- Afetlerin Ortak Özellikleri Afet ve olağan dışı durumlar, çok farklı biçimlerde ortaya çıkar; ancak yine de bazı ortak özelliklere sahiptir. Söz konusu özellikler şöyle sıralanabilir;
- Afetler, ilk oluştuğu anlarda insanlarda şok etkisi yaratır.
- Oluştugu bölgede yaşayan insanların yaşamlarını tehdit eder ve yaralanmalara neden olur.
- Yaşam kaynaklarına ve altyapıya zarar verir.
- Bazı afetlerin ne zaman olacağı tahmin edilemezken bazıları tahmin edilebilir.
- Bazı afetler aniden gelişir, bazıları ise yavaş gelişir.
- Afetin oluştuğu ilk anlarda organize bir müdahale gerçekleşemeyebilir.

- Olağandışı durumlar, can ve mal kaybı yaratabileceği gibi, **insanların temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmalarına neden olur.** Bu ihtiyaçların herhangi bir nedenle aksaması, yaşamsal faaliyetleri durdurabilir ve mevcut toplumsal düzen ihtiyaçlara cevap veremeyebilir. Bu aşamada toplumsal düzeni destekleyecek önlemler gerekir.

Afetin Büyüklüğünü Etkileyen Faktörler

- Afetin büyüklüğü genel olarak; olayın neden olduğu can kayıpları, yaralanmalar, yapısal hasarlar, sosyal ve ekonomik kayıpların büyüklükleri ile değerlendirilir.

Afetin büyüklüğünü etkileyen etmenler;

- Afetin fiziksel büyüklüğü,
- Afetin yerleşim alanlarına uzaklığı,
- Afetten etkilenen toplumun gelişmişlik düzeyi,
- Afet riski bulunan bölgelerdeki nüfus artışının hızı,
- Afet riski bulunan bölgelerdeki hızlı, denetimsiz sanayileşme ve yapılaşma,
- Toplumun afet hakkındaki bilgisizliği, eğitimsizliği veya halkın bilgiye ulaşmadaki zorlukları,
- Afetlere karşı alınacak koruyucu ve önleyici önlemlerin yetersizliği,
- Siyasi çıkarlar, rant kollama ve yozlaşma,
- Doğanın tahribatı veya yanlış kullanımıdır.

Afetlerin Sınıflandırılması

- Afetin türleri ile ilgili farklı yaklaşımlar mevcut olup bazen ikili, bazen üçlü, bazen de dörtlü sınıflama yapılmaktadır. Ancak, “Avrupa Atlantik Afet Müdahale Merkezi Yönergesi” ekinde afetler; doğal afetler ve insan kaynaklı afetler olarak sınıflandırılmaktadır.

- Doğal afetler, ansızın veya belli bir süreç içinde oluşup yerleşim ve üretim alanlarında alışılmış yaşamı bozarak genel yaşamı etkileyen (can ve mal kaybına neden olan) doğal yer ve hava hareketleridir. Doğal afetler, jeolojik ve meteorolojik afetler olarak ikiye ayrılır. Jeolojik afetlerin kaynağı, yer kabuğu veya yerin derinlikleridir. Jeolojik afetler; depremler, kaya kayması, heyelan ve volkanik patlamalardır. Meteorolojik afetler ise sel, çığ, don, fırtına, kasırga, sis ve dolu olaylarıdır.

- Dünya genelindeki doğal afetler ele alınınca 31 çeşit doğal afetin 28 tanesini meteorolojik afetlerin oluşturduğu görülür. Doğal afetlerin çeşitleri ve önem sıraları, ülkeden ülkeye de değişmektedir. Örneğin, Akdeniz Bölgesinde doğal afetler kuraklık, seller, orman yangınları, heyelan, dolu fırtınaları, çığlar, donlardır. Ülkemizde ise en sık görülen doğal afet türü deprem ve sık görülen meteorolojik karakterli doğal afetler ise dolu, sel, taşkın, don, orman yangınları, kuraklık, şiddetli yağış, şiddetli rüzgâr, yıldırım, çığ, kar ve fırtınalardır.
- Dünya Meteoroloji Örgütüne (WMO) göre, sadece 1980'li yıllarda dünyada 700,000 kişi meteorolojik afetlerden dolayı hayatını kaybetmiştir.

- İnsan kaynaklı afetler, insan eliyle meydana gelen afetlerdir. Örneğin, endüstriyel kazalar ya da patlamaların çoğu, çalışanların dikkatsizliği, ilgili makinelerin ve elektrik hatlarının bakımlarının yapılmaması gibi nedenlere bağlı olarak gelişir. Nükleer ve kimyasal kazalar, sanayi kazaları, trafik kazaları, baraj patlamaları, yangınlar, salgın hastalıklar, savaşlar, terör olayları ile ilgili eylemler, insan kaynaklı afetler içinde yer alır. İnsan kaynaklı afetler, doğal bir afet tarafından da tetiklenebilir. Örneğin, deprem sonrası bir üretim tesisinin hasar görmesi ve bunun sonucunda yangın ya da patlamalarla çevreye zarar vermesi.

***

- **Teknolojik Afetler:** Nükleer santral kazaları, kimyasal, vb. endüstriyel kazalar, uçak, demiryolu ve gemi kazaları, baraj yıkılması, gibi olaylar bu sınıf içinde yer almaktadır. Teknolojik afetler kendi başına tetiklenebileceği gibi doğal bir afet veya bir insan tarafından da tetiklenebilir. Yanlış yer seçimi, plansız ve düzensiz yapılaşmadan kaynaklanan pek çok hatalar zinciri kentlerimizi birçok teknolojik afet riskine sokmuştur. Ümraniye çöplüğünün patlaması, sel altında kalan mahalleler, itfaiyenin giremediği sokaklar nedeniyle yanan konutlar, patlayan benzin istasyonları, terör ve bu olaylar sonucu ortaya çıkan can kayıpları kentlerimizin ne denli risk altında olduğunu ortaya koymaktadır.

- Ayrıca kentlerde, doğal afetler sonrası gelişen ikincil tehlikeler de üzerinde durulması gereken başlı başına birer risk faktörüdür. Ülkemizde, bazı afetlere ilişkin **sorumluluk kanunen İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**na; teknolojik afetler arasında yer alan nükleer kazalar ile ilgili sorumluluk **Türkiye Atom Enerjisi Kurumu**'na verilmiştir.

***

- Orman yangınlarındaki sorumluluk **Çevre ve Orman Bakanlığı**'na, salgın hastalıklar konusundaki sorumluluk **Sağlık Bakanlığı**'na verilmiştir. Diğer bir deyişle, ülkemizde afetler konusunda, merkezi hükümette sorumlu ve görevli makamlar çoktur.

- Öte yandan, çoğu uluslararası belgede afet olarak tanımlanan kuraklık, hortum, sıcak hava dalgaları, kimyasal ve nükleer serpintiler, asit yağışları, deniz ve göl su seviye yükselmeleri, yıldırım, dolu ve don, çevre kirlenmesi, kimyasal ve endüstriyel kazalar, uçak, demiryolu, gemi kazaları gibi afetler ülkemizde herhangi bir kuruluşun direk sorumluluğu altına adında bahsedilerek verilmemiş ve herhangi bir mevzuat kapsamında ele alınmamıştır.

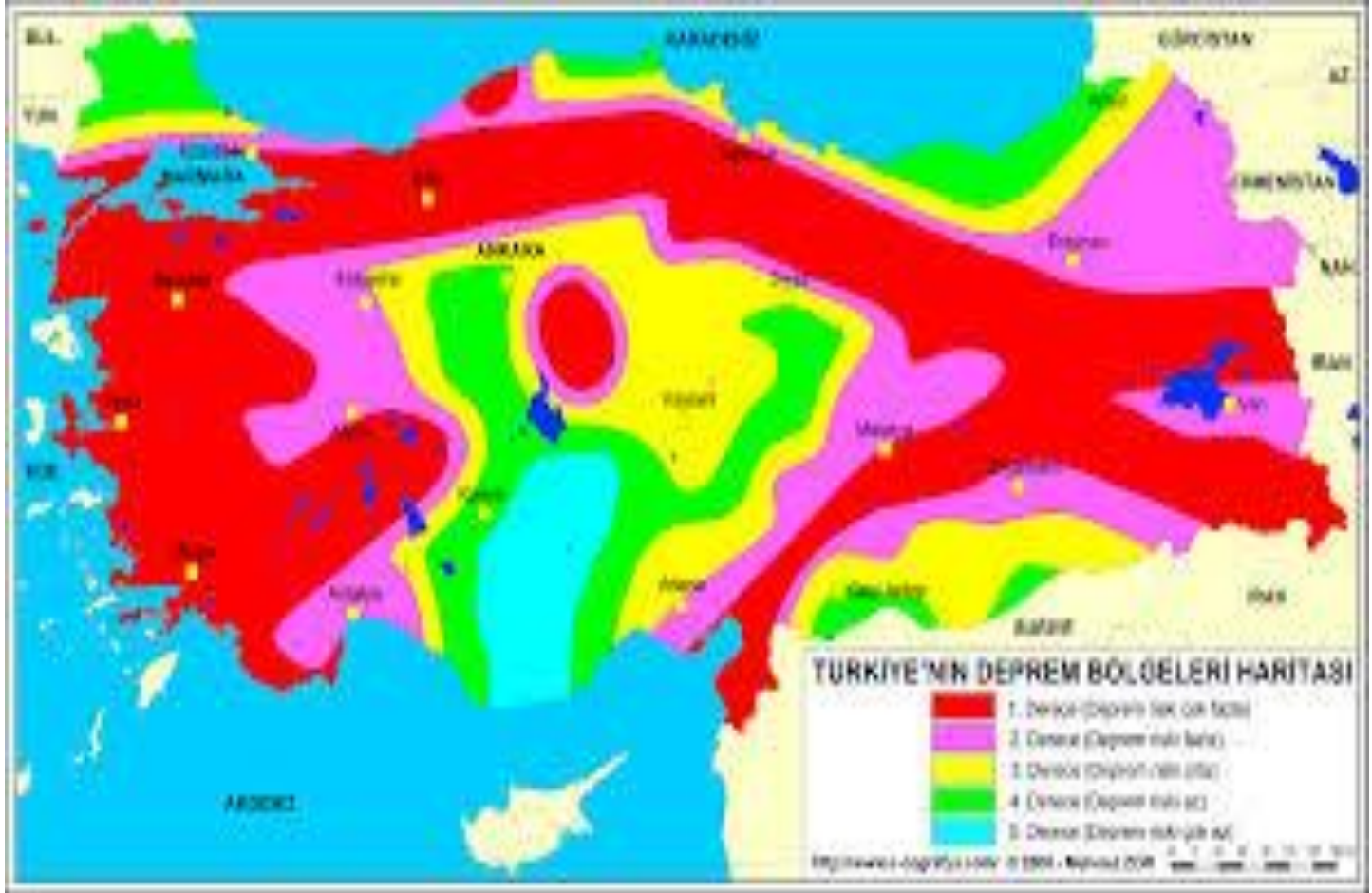
- **Meteorolojik afetler için alınacak önlemler; acil durum planları, iyi çalışan bir erken uyarı sistemidir.** Bunlar, olağanüstü hava olaylarına bağlı zararın azaltılmasını sağlayacaktır. 1970 yılında Bangladeş'te meydana gelen şiddetli bir tropikal siklon 300.000 kişinin ölmesine neden olmuştur. Fakat gelişmiş uyarı sistemleri sayesinde benzer tropikal siklonlarda 1992'de 13.000, 1994'te ise sadece 20 kişi hayatını kaybetmiştir.

- Türkiye; tektonik oluşumu, jeolojik yapısı, topografik ve meteorolojik özellikleri gibi nedenlerden dolayı, her zaman çeşitli doğal afet tehlikeleriyle karşı karşıya olan bir ülkedir. Ülkemizde başta depremler olmak üzere heyelan, sel, erozyon, kaya ve çığ düşmesi kuraklık görülen başlıca doğal afet türleridir.

- Türkiye’de bugüne dek yaşanmış en büyük ve en şiddetli depremlerden biri 1939 yılında 7,9 büyüklüğünde Erzincan’da meydana gelmiştir. Erzincan depremi, 32.962 kişinin ölümüne ve 116.720 binanın kullanılamaz hale gelmesine neden olmuştur. Erzincan depreminin bir benzeri de 17 Ağustos 1999’da 7,4 büyüklüğünde Kocaeli’nde yaşanmıştır. Kuzeybatı Anadolu’nun tümünde hissedilen Kocaeli depremi, Yalova, Kocaeli, Sakarya, Bolu başta olmak üzere İstanbul, Eskişehir, Bursa, Zonguldak gibi illerde de çok sayıda can kaybına yol açmıştır.

- Öte yandan, günümüzde, sadece doğal afetler değil, teknolojik ve insan kaynaklı afetler de insan hayatı, sosyo-ekonomik yapıyı ve çevreyi de etkileyerek geniş boyutlarda zararlara yol açmaktadır. 1945 yılında Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentlerine atılan atom bombaları 300.000 kişinin hayatını kaybetmesine ve milyonlarca kişinin sakat kalmasına neden olmuştur. Üzerinden 75 yıl geçmesine karşın atılan bombaların canlılar ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri sürmektedir.

- 11 Mart 2011 tarihinde Japonya'da (8,9 büyüklüğünde) yaşanan depremin ardından oluşan tsunamide binlerce kişi hayatını kaybetti ve binlerce kişinin de kayıp olduğu bildirildi (tsunami, depreme oranla, daha çok can ve mal kaybına neden olmuştur). Ayrıca depremde hasar gören Fukuşima nükleer santralinden çevreye nükleer sızıntı yayılmıştır.

2.AFET YÖNETİMİ VE PLANLAMASI

- Son 30 yıl içinde dünyada meydana gelen afetler nedeni ile üç milyona yakın insan hayatını kaybetti. Yaklaşık iki milyar insan afetlerden dolayı mağdur oldu. Bu afetlerde ortaya çıkan maddi zarar ise ölçülemeyecek kadar büyüktür. Ülkemizde doğal afetlerle sıkça karşılaşmaktadır. Önümüzdeki yıllarda da afetler olacaktır. Depremler, sel baskınları, yangınlar, heyelanlar ve çığ düşmeleri olmaya devam edecektir. Trafik kazaları, uçak kazaları, nükleer kazalar, terörist faaliyetler gibi insan eliyle oluşan afetlerle de her gün karşı karşıya kalmaktayız. Ülkemizde, son yıllarda afetleri önleme ve hazırlıklı olma veya afetleri en az zararla atlama konularında çok önemli çalışmalar yapılmaktadır.

2.1. Afet Yönetimi

- Afetlerin önlenmesi, zararlarının yok edilmesi veya azaltılması amacıyla; afet öncesi, afet anı ve afet sonrasında yapılması gereken faaliyetlerin planlanması, yönlendirilmesi, desteklenmesi, koordine edilmesi, uygulanması için toplumun tüm kurum ve kuruluşlarıyla kaynaklarının kullanılmasıdır.
- Afet yönetimi, zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme olmak üzere **4 temel evreden** oluşur. Afet yönetim döngüsü olarak adlandırılan bu dört evreyi bir birbirlerinden kesin olarak ayırmak mümkün değildir; çünkü bu evrelerin bazen aynı anda yürütülmesi gerekebilir.

- Tehlike ve Risklerin Belirlenmesi
- Fiziksel/Yapısal Zarar Azaltma Çalışmaları
- Bilinçlendirme ve Eğitim Çalışmaları
- Kısa, Orta ve Uzun Vadeli Zarar Azaltma Planları
- Risk Altındaki Kritik Tesis ve Altyapının Güçlendirilmesi
- Tarihi Eser, Çevre ve Doğal Hayatın Korunması
- Mevzuatın Gözden Geçirilmesi veya Düzenlenmesi
- ...

- Tahmin ve Erken Uyarı Sistemleri
- Önlem Alma
- Kurtarma, Tahliye ve Acil Yardım Planları
- Eğitim ve Tatbikatlar
- Kaynak Sağlamak
- Gönüllülük Sisteminin Oluşturulması
- ...

- Enkaz Yönetimi
- Yeniden Yapılanma
- Tamir ve Güçlendirme Çalışmaları
- Kalıcı Konutların İnşası
- Ekonomik iyileşme için Programlar
- Sağlık ve Tıbbi Servisler
- Normal Yaşam Koşullarının Oluşturulması
- ...

- Haber Alma, Ulaşım,
- Arama Kurtarma, İlk Yardım, Tahliye, Toplu Yardım
- Yiyecek, Su, İlaç vb. Yaşamsal İhtiyaçlar
- Güvenlik, Çevre Sağlığı
- İkincil Afetler: Yangın, Bulaşıcı Hastalıklar vb.
- Basın ve Halkla İlişkiler
- Geçici İskan
- Hasar Tespiti ve Enkaz Kaldırma
- ...

- Bir önceki evrede yapılan faaliyetlerin etkinliği, büyük ölçüde bir sonraki evrede yapılacak faaliyetlerin başarısını etkilediğinden afetlerin en az zararlarla atlatılabilmesi için her bir evrenin dikkatle ele alınması gerekir. İlgili evrede yapılması gerekenler eksiksiz tüm teknolojik ve yönetsel yetenekler kullanılarak yapılır.

- Risk, belirli bir tehlikenin, tehlike altındaki unsurlara ve bunların zarar veya hasar görebilirliklerine bağılı olarak verebileceğı zararları ifade eder. Risk yönetimi, afetler sonrasında oluşabilecek zarar ve olumsuzlukların en aza indirilebilmesi için niteliklerinin araştırılması ve zararları azaltmak üzere önceden alınabilecek etkin önlemlerin belirlenmesi ve uygulanmasıdır.

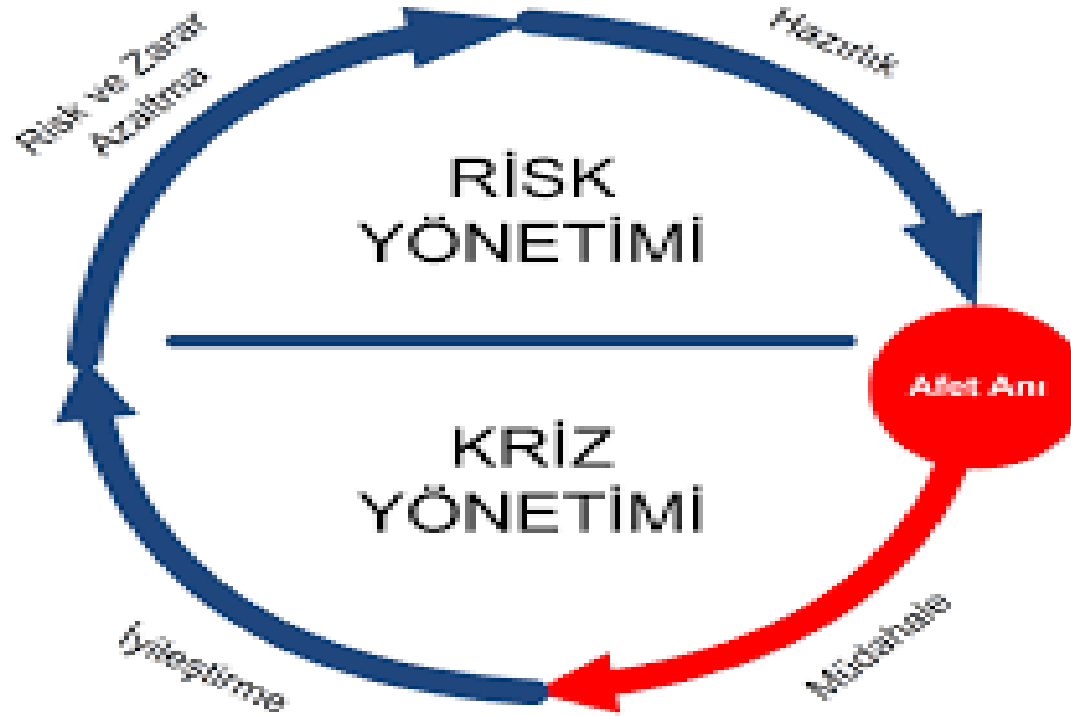

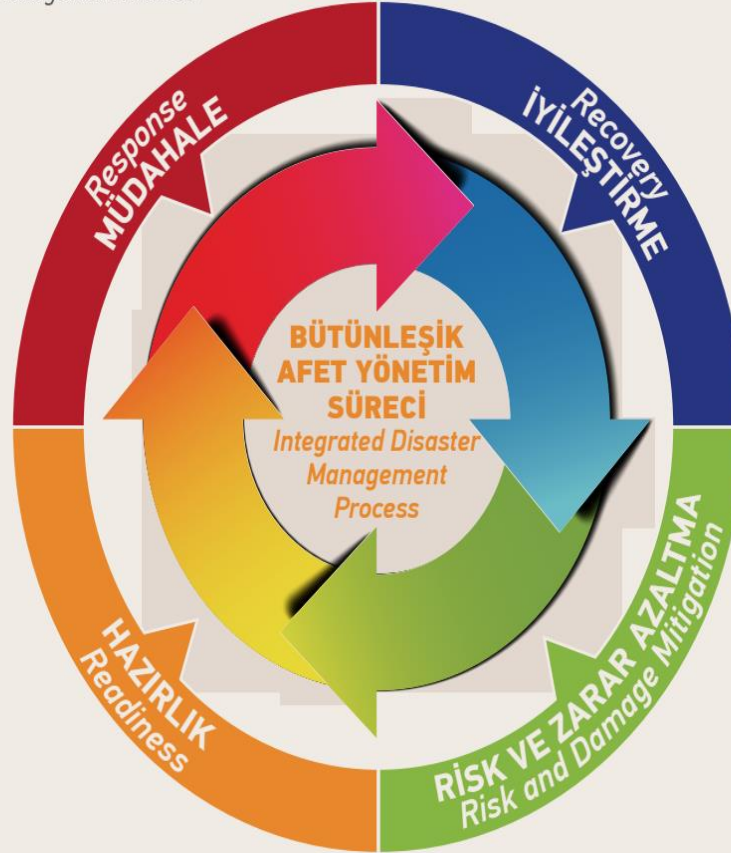
- Afet öncesi faaliyetleri oluşturan **zarar azaltma ve hazırlık evrelerindeki** çalışmalar risk yönetimi çerçevesinde, afet sonrası faaliyetleri oluşturan **müdahale ve iyileştirme** evrelerindeki çalışmalar ise kriz yönetimi çerçevesinde yürütülür.

- Kriz; olağanüstü bir olay veya afet ile ortaya çıkan güç durum ve dönem
- Kriz yönetimi, afet durumunda oluşun sorunların belirlenip en kısa sürede en az zararla atlatılması için gerekli kararların süratle alınması ve uygulanması faaliyetlerini kapsar. Kriz yönetimi, etki analizi, müdahale, iyileştirme ve yeniden yapılandırma evrelerini kapsar.

Şekil 2.1 Bütünleşik Afet Yönetim Süreci
Figure 2.1 Integrated Disaster Management Process

<https://www.afad.gov.tr/>

AFAD

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
AFET VE ACIL DURUM
YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI

KURUMSAL

FAALİYETLERİMİZ

E-KÜTÜPHANE

GÜNDEM

İLETİŞİM

E-KÜTÜPHANE

- Mevzuat +
- Afet Raporları +
- Planlar +
- Sözlükler +
- Bilgilendirmeler +
- Afete Hazır Türkiye +
- Yayınlar +
- Infografikler
- Afet Haritaları
- Uygulamalar +

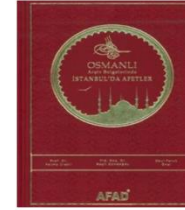
Kitaplar

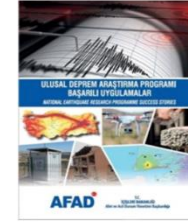
KBRN Terimler Sözlüğü-2021
PDF İndir [↓](#) 1870 KB

Uluslararası İnsani Yardım Raporu-2019
PDF İndir [↓](#) 37419 KB

İstanbulda Afetler
PDF İndir [↓](#) 193429 KB

Ulusal Deprem Araştırma Programı (UDAP) Başarılı Uygulamalar (2012-2018)
PDF İndir [↓](#) 65932 KB

Disaster Resilient Communities Best Practices (Afetlere Dirençli Toplum Uygulama Örnekleri)
PDF İndir [↓](#) 65932 KB

Türkiye'de Afet Yönetimi
PDF İndir [↓](#) 65932 KB

Uluslararası İnsani Yardım Faaliyetleri
PDF İndir [↓](#) 65932 KB

Afetlere Dirençli Toplum Uygulama Örnekleri
PDF İndir [↓](#) 65932 KB

<https://www.afad.gov.tr/>

Kararlılıkla

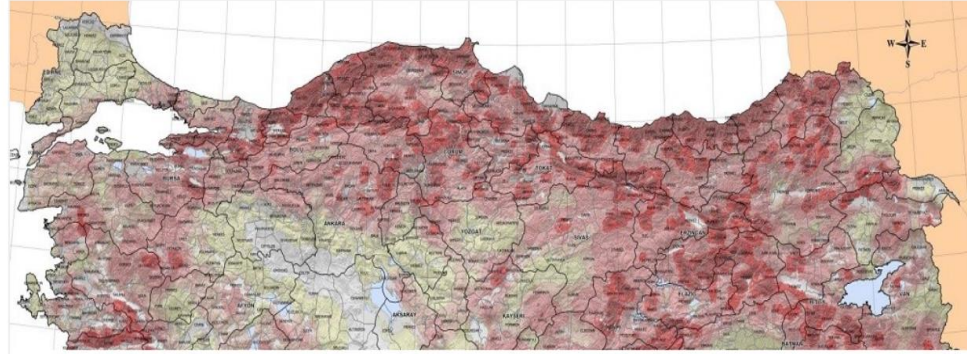

Başarıya...

E-KÜTÜPHANE

- Mevzuat +
- Afet Raporları +
- Planlar +
- Sözlükler +
- Bilgilendirmeler +
- Afete Hazır Türkiye
- Yayınlar +
- İnfografikler
- Afet Haritaları
- Uygulamalar +

Afet Haritaları

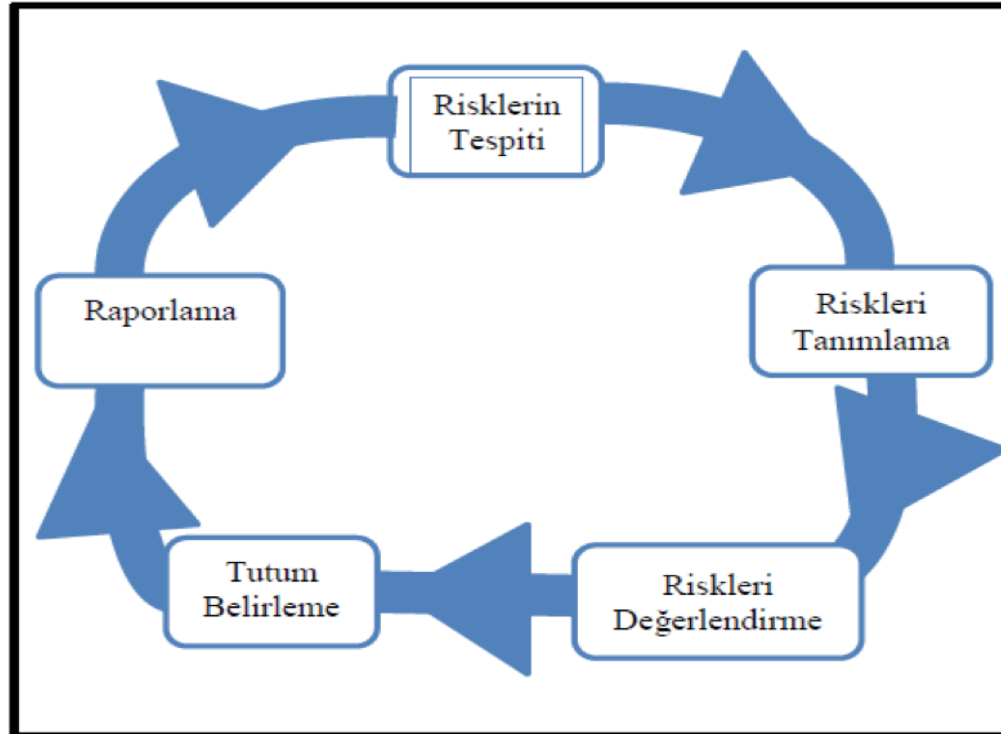
Türkiye Heyelan Yoğunluk Haritası

6450 KB

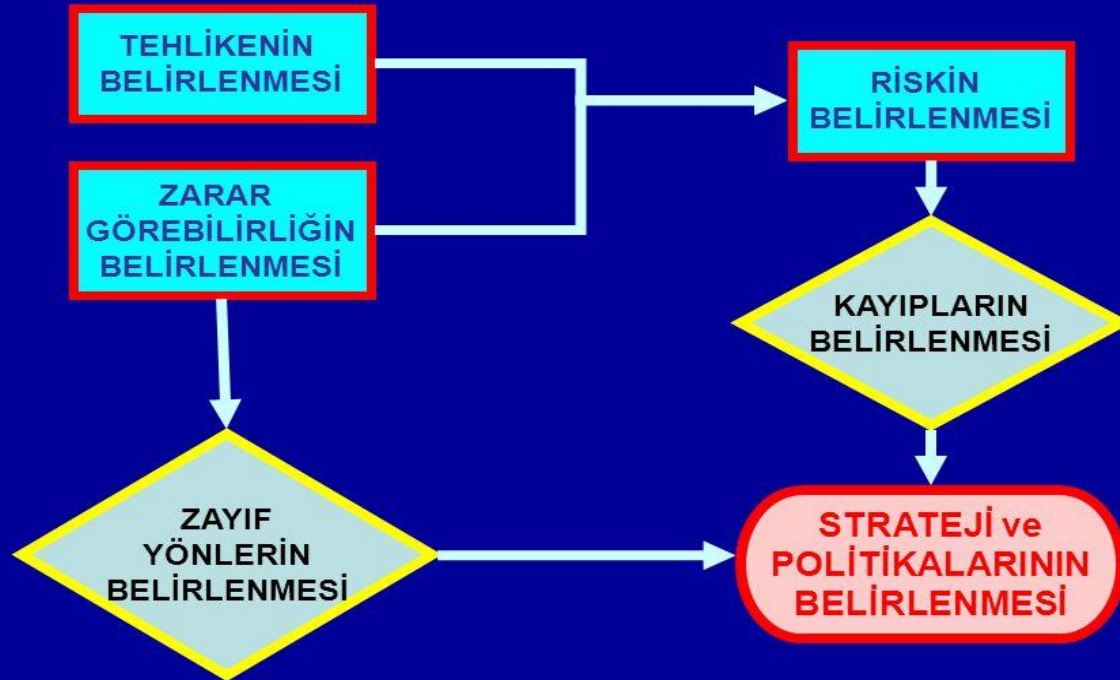
PDF İndir ↓

- <https://www.afad.gov.tr/>

Sağlık İşletmelerinde Risk Yönetimi

RİSK YÖNETİMİ MODELİ

Kriz yönetiminin temel öğeleri:

- Afet/ODD yönetim sistemi tesisi,
- Karar destek sistemleri kurma ve risk yönetimi,
- Diğer müdahalecilerle koordinasyon,
- Finansman temini ve kontrolü,
- Lojistik hazırlık ve destektir.

Afet Yönetim Evreleri

- Afet yönetimi, çok katmanlı ve çok aşamalı bir süreçtir. Bireyden başlayıp, ulusal, uluslar arası birçok kamu, özel kurum ve kuruluşlar bu sürecin belirli noktalarında yer alır. Çok aşamalıdır; çünkü içinde, zarar azaltma, hazırlıklı olma, müdahale ve iyileştirme aşamalarını barındırır. Afet yönetimi içinde yer alan 4 evrenin özellikleri ve bu evrelerde yapılacak çalışmalara baktığımızda;

Zarar Azaltma

- Zarar azaltma evresi; afet tehlikesinin önlenmesi veya büyük kayıplar doğurmaması için alınması gereken tüm önlemler ve faaliyetleri içerir. Bu faaliyetler, birçok kurum ve kuruluşlarla çeşitli disiplinlerin belirli bir hedef doğrultusunda çalışmasını gerektirir. Zarar azaltma evresi, iyileştirme evresindeki faaliyetlerle birlikte başlar ve yeni bir afet olana kadar devam eder. Bu evrede yürütülen faaliyetler, ülke, bölge ve yerleşme birimi ölçeğinde olmak üzere çok geniş uygulama alanı gösterir.

Hazırlık

- Hazırlık evresi; **olası bir afette** ortaya çıkabilecek kayıpların ve tehlikelerin giderilmesi ve tehdit altındaki canlıların kurtarılması, kayıpların bulunması ve acil yardım gereksinmelerinin karşılanması amacıyla arama-kurtarma kabiliyetinin geliştirilmesi ve zinde tutulması için gerekenlerin yapılmasıdır. Ayrıca, afet sonrasında hemen başvurulacak sağlık, barınma ve günlük tüketim konularındaki gereksinimler için stok oluşturma ve dağıtım hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin ilkelerin belirlenmesi ve uygulamaların yapılandırılması işlerini kapsar.

Afete Dirençli Yapılarda Yaşayın

Afete dirençli yapılar, olası risklere karşı dayanımı yüksek olarak inşa edilmiş yapılardır.

”

**Konut kiralarken
ve satın alırken
nelere dikkat
etmeniz
gerekliyor?**

”

Düzenli Bakım Gören

Farklı Bir Amaçla
Kullanılmayan

Proje Dışı Tadilat
Yapılmamış

Eğitimli İşçiler
Tarafından Yapılan

Yönetmeliklere Göre
Tasarlanmış

Mühendislik Hizmeti
Almış

Yapı Türüne Uygun
ve Doğru İnşa Edilmiş

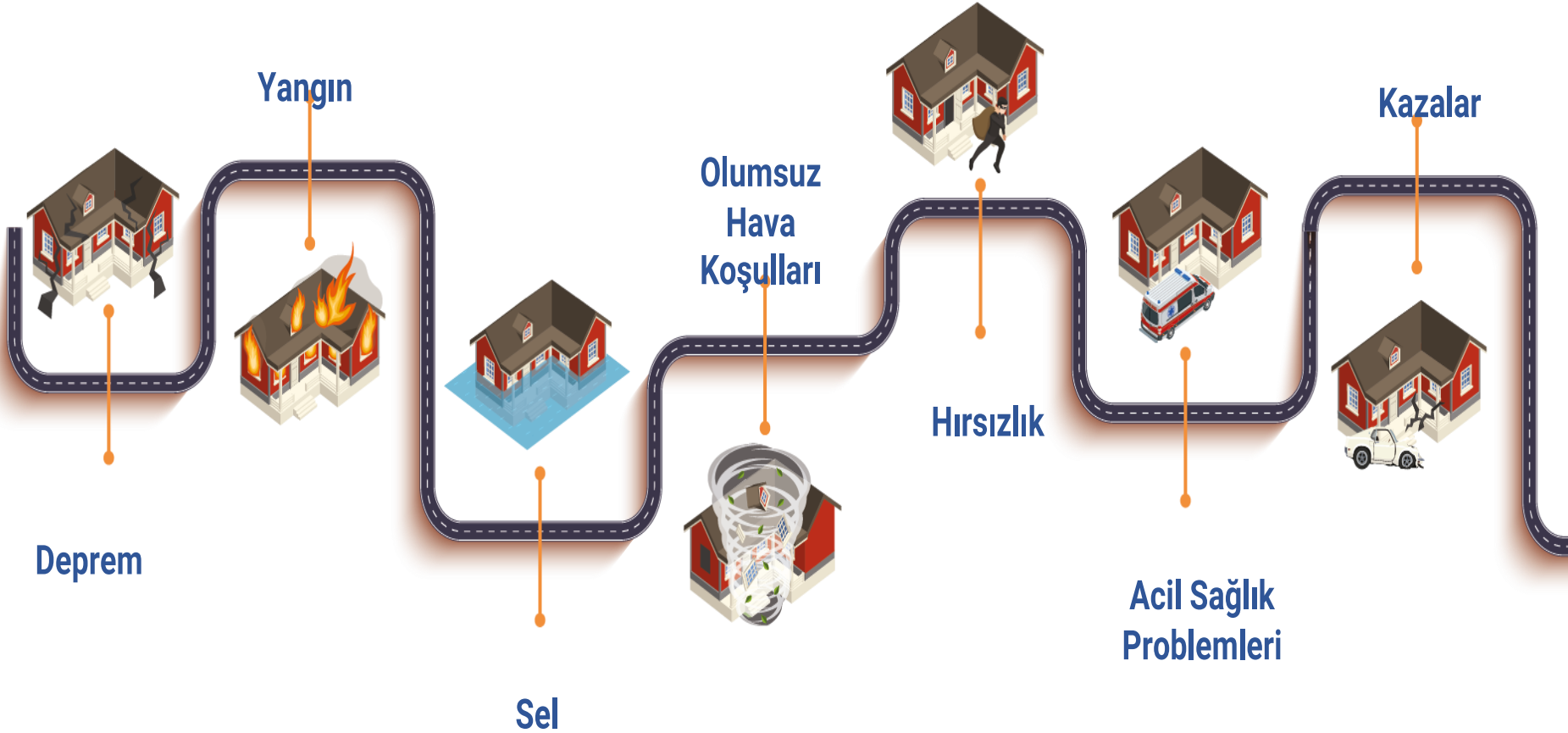

Ruhsata / İskana
Sahip

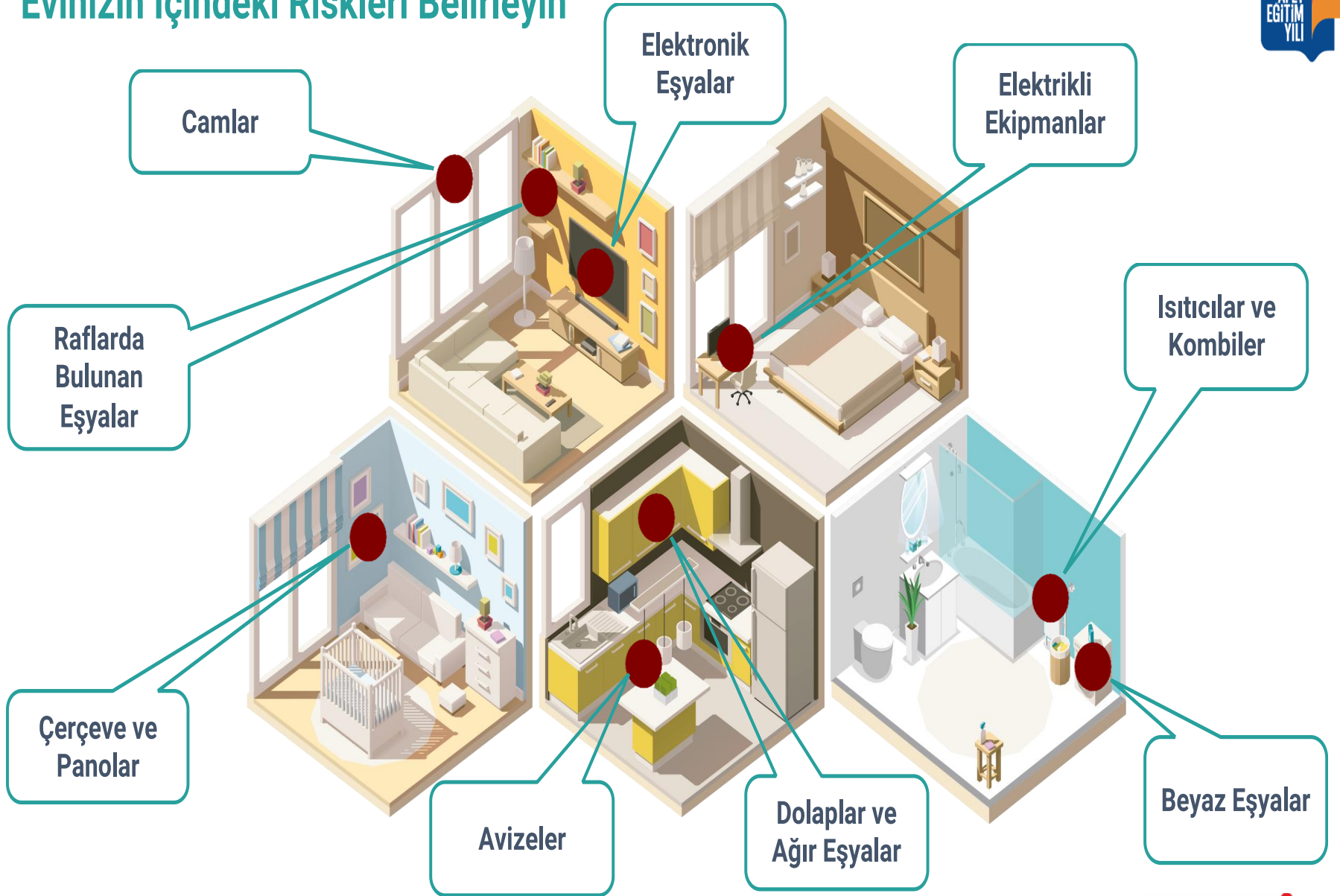

Sigorta Yaptırın, Yaşam Alanlarınızı Güvence Altına Alın

Zorunlu Deprem Sigortası'na ek olarak;

Evinizin İçindeki Riskleri Belirleyin

Tehlike Avı Yapın; Evinizdeki Riskleri Azaltın

1999 Kocaeli depremindeki yaralanmaların %50'si, ölümlerin %3'ü yapısal olmayan elemanlardan kaynaklanmıştır.

Tespit Edin

Hangi eşyalar size zarar verebilir?

Risklerinizi Belirleyin, Karar verin

Tehlike Avı Formu

AZALT

Kullanmadığınız, ender kullandığınız tehlikeli maddeleri veya eşyaları evinizde tutmayın

YER DEĞİŞTİR

Kapı arkasındaki, halı, ütü masası veya dolaptaki ağır eşyaların yerlerini değiştirin

SABİTLE

Yolunuzu kapatabilecek, üzerinize devrilebilecek eşyaları sabitleyin

Acil Durum Telefon Numaralarını Öğrenin ve Öğretin

Acil durum telefon numaralarını aradığınızda;

- ✓ Kim olduğunuzu ve hangi numaradan aradığınızı
- ✓ Kesin yer ve adres bilgisini
- ✓ Olayın tanımını
- ✓ Olaydan etkilenenlerin durumunu ve sayısını

Acil durumlar olmadığı sürece **Acil Durum Telefon Numaralarını** gereksiz yere aramayın.

Bölge Dışı Bağlantı - Şehir İçi Destek Kişisi Belirleyin

- ✓ Özellikle başkent ve büyükşehirler dışında bir bölge dışı bağlantı kişisi (iletişim kişisi) belirleyin.
  - ✓ Sizi merak edecek bütün aile ve akrabalarınızın telefon numaralarını bu kişiye verin.
  - ✓ Aile ve akrabalarınıza da bu kişinin telefon numarasını verin; afet sonrası durumunuzu bölge dışı bağlantı kişisine kısa mesajla bildirin.
- ” Yaşadığınız şehirde destek ve yardım alınabileceğiniz **Şehir İçi Destek Kişisi** belirleyin. Bu kişi akraba veya komşunuz olabilir. ”

Afet ve Acil Durum Bilgi Kartı Hazırlayın

AFET VE ACİL DURUM BİLGİ KARTI

AFAD
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

ADI SOYADI _____
DOĞUM TARİHİ _____
T.C. KİMLİK NO _____
KAN GRUBU _____
ADRES _____

FOTOĞRAF

www.afad.gov.tr

AFET VE ACİL DURUMDA ULAŞILACAK KİŞİ
ADI SOYADI _____
TEL.NO _____

AFETE HAZIR
TÜRKİYE

! LÜTFEN BU KARTI
YANINIZDA TAŞIYINIZ

SÜREKLİ RAHATSIZLIĞI _____
ALERJİSİ _____
KULLANDIĞI İLAÇLAR _____
GEÇİRDİĞİ AMELİYAT _____
ORGAN BAĞIŞI EVET HAYIR
AFET VE ACİL DURUMLARDA BULUŞMA NOKTASI _____
DİĞER BİLGİLER _____

Hem kendiniz hem de çocuklarınız için
Afet ve Acil Durum Bilgi Kartı'nda
bulunan tüm bilgileri eksiksiz doldurun !

ADI SOYADI _____
DOĞUM TARİHİ _____
T.C. KİMLİK NO _____
KAN GRUBU _____
OKUL ADI _____
OKUL TEL NO _____
EV ADRESİ _____

FOTOĞRAF

www.afad.gov.tr

AFETE HAZIR
TÜRKİYE

SÜREKLİ RAHATSIZLIĞI _____
ALERJİSİ _____
KULLANDIĞI İLAÇLAR _____
GEÇİRDİĞİ AMELİYAT _____
AFET VE ACİL DURUMLARDA BULUŞMA NOKTASI _____
DİĞER BİLGİLER _____

LÜTFEN BU KARTI SÜREKLİ OLARAK
OKUL ÇANTANIZDA BULUNDURUN VE
ACİL DURUMLARDA DA BOYUNUZA
ASMANIZ GEREKTİĞİNİ UNUTMAYIN.

KART SAHİBİ İÇİN ACİL DURUMLARDA 1. YAKIN

ADI SOYADI _____
YAKINLIK DERECESESİ _____
TEL NO _____

FOTOĞRAF

KART SAHİBİ İÇİN ACİL DURUMLARDA 2. YAKIN

ADI SOYADI _____
YAKINLIK DERECESESİ _____
TEL NO _____

FOTOĞRAF

Nerede Hayat Orada AFAD

BİLMENİZ GEREKEN ÖNEMLİ TELEFONLAR

ALO AFAD: 1-2-2 ACİL YARDIM : 1-1-2 İTFAİYE : 1-1-0

POLİS İMDAT : 1-5-5 JANDARMA : 1-5-6

Bir kopyasını **Afet ve Acil Durum**
Çantanıza koymayı unutmayın !

Afet ve Acil Durum Çantanızı Hazırlayın

72 saat süresince ihtiyaçlarınıza karar verin ve çantanızı hazırlayın

Ailenizde engelli, yaşlı, çocuk veya özel ihtiyaç sahipleri varsa onların özel malzemelerini unutmayın

Mevsim şartlarına göre çantanızı 6 ayda bir güncelleyin

Çantanıza evcil hayvanlarınızın ihtiyaçları için de yer açın

Önemli Evrakınızı Yedekleyin ve Bilgilerinizi Kaydedin

Önemli evrakı su geçirmez bir poşet içinde Afet ve Acil Durum Çantası'na yerleştirin.

AİLE ÜYELERİNİN EV BİLGİLERİ

AFAD
www.afad.gov.tr

EV ADRESİ
EV TELEFON NO. ZDS POLİÇE NO.

ACİL DURUMDA BULUŞMA NOKTALARI

EV İÇERİSİNDE
EV DIŞINDA (VARSA ADRESİ)
MAHALLE DIŞINDA (VARSA ADRESİ)

ACİL DURUMDA İRTİBAT KİŞİLERİ

BÖLGE DIŞI BAĞLANTI KİŞİSİ ŞEHİR İÇİ DESTEK KİŞİSİ

ADI SOYADI
TELEFONU (EV/İŞ)
ADRESİ
BULLUNDUĞU ŞEHİR

ACİL DURUM MERKEZLERİNİN TELEFON NUMARALARI

İtfaye 1-1-0 Acil Yardım 1-1-2 AFAD 1-2-2 Polis 1-5-5 Jandarma 1-5-6

- ✓ Kişisel Bilgileriniz
- ✓ Adres ve İletişim Numaralarınız
- ✓ İş yeri ve Okul Bilgileri
- ✓ Sağlık Bilgileri
- ✓ Sigorta, Pasaport, Ehliyet ve Araç Bilgileriniz
- ✓ Evcil Hayvanlarınızın Evrakları

Tahliye Öncesine Yönelik Hazırlıklarınızı Yapın

Tesisatların yerlerini ve nasıl kapatılacağını öğrenin!

Anahtarları herkesin görüp ulaşabileceği bir yere asın!

Çıkış işaretleri yerleştirin!

Çıkış yollarındaki engelleri kaldırın!

Tatbikat yapın!

Tahliye planı hazırlayın!

Toplanma ve Barınma Alanları

Toplanma Alanı

Tehlikeli bölgeden uzaklaşarak toplanabileceğimiz güvenli alanlardır.

Barınma Alanı

Barınma ihtiyacımızı gidermek için kullanacağımız çadırkent - konteynerkent kurulacak alanlardır.

- Zarar azaltma evresinde alınan önlemlerle olayların durdurulması veya önlenmesi her zaman mümkün olmayabilir. Bu nedenle hazırlık evresinde insanların can ve mal kayıplarını en aza indirmek ve milli servetleri afetlerin yıkıcı etkilerinden korumak için bazı faaliyetlerin yürütülmesi gerekir.

Bu faaliyetler arasında;

- Merkezi düzeyde afet yönetimi ile ilgili planların hazırlanması ve geliştirilmesi,
- İl ve ilçe düzeyinde “Acil Yardım Planlarının” hazırlanması ve geliştirilmesi,
- Bu planlarda görevli personelin görev tanımlarının (neyi, nerede, hangi araçlarla nasıl yapacağı) belirlenmesi,

- Bu planlarda görev ve sorumluluk verilen personelin eğitim ve tatbikatlarla bilgi düzeylerinin geliştirilmesi,
- Gerektiğinde bölge teçhizat merkezleri kurulması ve kritik malzemelerin stoklanması,
- Arama-Kurtarma faaliyetlerinin örgütlenmesi, geliştirilmesi, eğitimi ve yaygınlaştırılması,
- Alarm ve erken uyarı sistemlerinin kurulması, işletilmesi ve geliştirilmesi gibi ana faaliyetler sayılabilir.

- Hazırlık evresindeki faaliyetler, yalnızca afetin alarm süresi içerisinde yapılan kısa süreli faaliyetler olarak görülmemelidir. Bu faaliyetler olayın yıkıcı etkilerini azaltacak ve insanların canı, malı ve milli servetleri koruyacak uzun ve kısa süreli birçok faaliyeti de içerebilir. Bu yönüyle de zarar azaltma evresinde belirtilen faaliyetlerle iç içedir.

Müdahale

- Müdahale evresi; afet sırasında veya hemen sonrasında, mümkün olan en kısa süre içerisinde çok sayıda insan hayatını kurtarma, yaralıların tedavisini sağlama, açıkta kalanların, barınma, beslenme, tahliye, korunma, ısınma, güvenlik ve psikolojik destek gibi hayati gereksinimlerini karşılama çalışmalarının tümüdür.

- Müdahale evresinde yapılacak tüm faaliyetler devletin tüm güç ve kaynaklarının en hızlı şekilde ve etkili yöntemlerle afet bölgesinde kullanılmasını amaçlar. Bu nedenle çok iyi bir koordinasyon gerektirmekte ve olağanüstü hazırlık ve yetkiye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu süreç, afetin oluşundan hemen sonra anında yapılan müdahale ile başlar ve çok kısa süreli olabileceği gibi, afetin büyüklüğüne bağlı olarak uzayabilir. Müdahaledeki ana hedef, söz konusu faaliyetleri en kısa süre içerisinde ve en uygun yöntemlerle gerçekleştirmektir.

İyileştirme

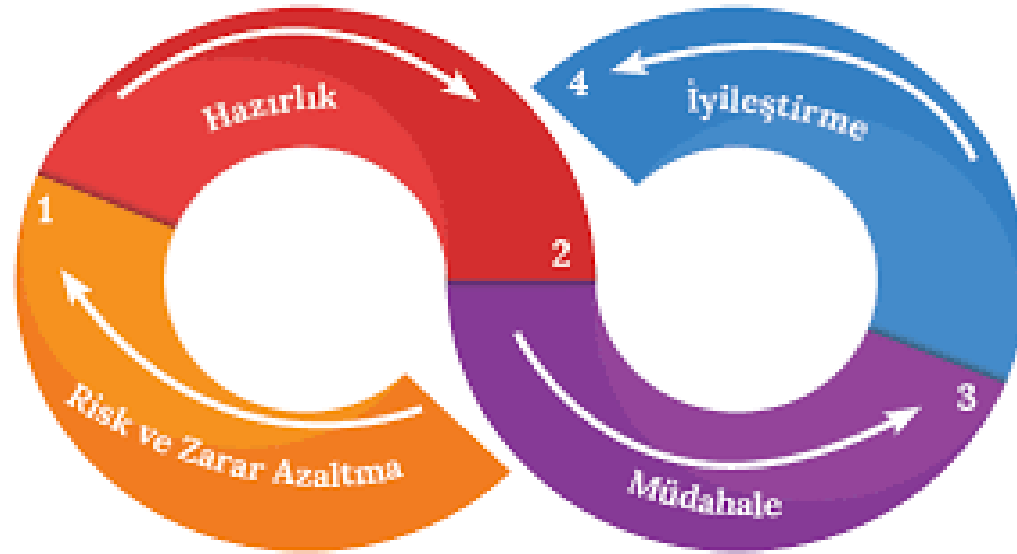
- İyileştirme evresi; afete uğrayan toplumun yaşam koşullarını yeniden oluşturma amacıyla olası afet risklerini azaltmak ve gerekli düzenlemeleri yapmak için alınan kararlar ve faaliyetlerin tümüdür. Bu evre, afetin oluşundan hemen sonra başlar ve afetin büyüklüğüne bağlı olarak 1-2 yıl sürebilir. Afet ile ortaya çıkan acil duruma ilişkin görevlerin yerine getirilmesinden sonra ilk yapılacak çalışma yerel toplulukların ve bireylerin afet öncesi yaşam koşullarına kavuşturulmasıdır. Bu çalışmaları mümkün olduğunca kısa sürede tamamlamak, iyileştirme evresinin temel amacıdır.

- İyileştirme evresi;
- Yerel ve çok yönlü bir çalışmadır.
- Afet yönetiminin de gözden geçirilmesini gerektirebilir.
- Tekrarlanabilir afet tehlikesi karşısında daha güçlü olmayı gerektirir.
- Eskiye göre daha üstün standartları yakalamaktır.

Öncesi

Sonrası

- Afet risk yönetiminin ihmal edildiği yerlerde afet kriz yönetimi veya acil durum yönetimi asla başarılı olamaz. Hatta tek başına uygulanan kriz yönetimi, reflekse dayalı ilkel bir yönetim tarzıdır. Yani, tek başına uygulanan afet kriz yönetimi; tepkisel, eşgüdümsüz, yanlış hedef kitleli, etkisiz, zamansız, güven vermez ve afetin felakete dönüşmesine neden olabilir.

- Bunun için artık kriz yönetiminden risk yönetimine geçerek afetlere müdahale ve iyileştirmeden daha çok afetin oluşmaması, önceden zararlarının azaltılması, hazırlık, tahmin ve erken uyarı konularına önem verilmelidir.
- Risk azaltma ve risk yönetimi bir kerede yapıp bitirilebilecek bir şey değildir. Bu çalışmalar, sürüp giden gündelik hayatla birlikte sürekli olarak ve her afet yönetimi aşamasında değişen risklere karşı periyodik olarak geliştirilerek devam ettirilmesi gereken bir süreçtir.

Afet Yönetimi Kalkınma İlişkisi

- Afetlere karşı yapısal riskler azaltılmalıdır.
- Çevrenin korunması, ekosistemin bozulmaması,
- Toplumun yaşam kalitesinin yükseltilmesi,
- Yerel ekonomilerin güçlü olması,
- Bölge içi ve bölgelerarası eşitsizliklerin giderilmesi,
- Yerel düzeyde bir konsensüs oluşması, kamu ve özel sektör dahil tüm aktörleri kapsamalı

- *Felaket başa gelmeden evvel önleyici ve koruyucu tedbirleri düşünmek lazımdır, geldikten sonra dövünmenin anlamı yoktur.*

M. K. Atatürk

Türkiye'de Afet Yönetimi

- Dünyada ve ülkemizde iklim ve çevre koşullarındaki bozulma, çarpık kentleşme afetlerin şiddeti ve sıklığını artırmıştır. Bu nedenle afetlerin ekonomik ve sosyal maliyetleri ciddi boyutlara ulaşmıştır. Yaşanan afetler risk yönetiminde bütüncül yaklaşımın önemini artırmaktadır.

Türkiye’de afet yönetimi;

- **Ulusal düzeyde, afet ve kriz yönetimi,**
- **İl düzeyinde, afet/kriz yönetimi** olarak ele alınmıştır.

Afetler Yönetiminde Planlama ve Erken Uyarı Sistemi

- Afet yönetiminde hazırlık ve müdahalede teknolojiden yararlanılmalıdır. Coğrafi bilgi sistemleri bunların başındadır.
- Erken uyarı sistemleri de afet yönetiminin bir parçasıdır. Erken uyarı sistemleri doğal afetlerde kullanılabildiği gibi teknolojik afetlerde daha iyi erken uyarı sistemleri geliştirilmektedir.

Ulusal Düzeyde Afet ve Kriz Yönetimi

- Ülkemizde afet yönetiminin etkin ve bütüncül bir kurumsal ve yasal yapıya kavuşturulması amacıyla, 17.06.2009 tarih ve 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Türkiye Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmuştur. Afet İşleri Genel Müdürlüğü (Bayındırlık ve İskân Bakanlığı) ve Sivil Savunma Genel Müdürlüğü (İçişleri Bakanlığı) **Türkiye Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı** adı ile tek çatı altında toplanmıştır. Kurum Başbakanlığa bağlıdır. Sağlık Bakanlığı dâhil bütün kurumlar Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı emir ve koordinasyonu altında çalışır.

- Ulusal güvenliği tehdit eden büyüklükteki doğal afetler, teknolojik kazalar ile nüfus hareketlerinde acil durum yönetimini yürütmek ve afet öncesi, afet anı ve afet sonrasında faaliyetleri yürütmekle sorumlu kurumlar arasında gerekli koordinasyonu sağlamaktan, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı sorumludur.

Kriz

- Kurulu bir düzen içinde, şu ya da bu düzeyde çözüm üretmekte olan dengelerin bozulmasına yol açan iç veya dış etkenlerin ağırlık kazanması hali...
- Sistemin kendini yeniden üretemediği ama yeniden üretmek için gerekli değişikliklerin, sistemin ana yapılarına aykırı olduğu durum (olağanüstü bir halin varlığı)

- Kriz, toplumun dışarıdan gelen saldırılara karşı hazırlıklı olması bağlamında gündeme gelmiştir. Bunun en belirgin örneği soğuk savaş dönemi “nükleer savaflara” hazırlıklı olma düşüncesidir.
- Bugün için kriz kavramı, sadece tetikleyici olayla açıklanamamakta ve belirsizlik unsuru da kriz tanımlarına girmiştir.
- Bütün durumlar için geçerli bir kriz tanımı yerine durumlara göre değişen bir kriz yaklaşımı tercih edilmelidir.

- Çince kriz kelimesi tehlike ve fırsat kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşur.
- Bu sebeple her kriz, toplumun yeni bilgi ve deneyim kazanmasını sağlar. Bu vasıta ile bir fırsat oluşturabilmek önem kazanmaktadır.
- Kriz, toplumsal değerlerin kaybolmasına ve hayal kırıklığına sebep olabilir. Bu sebeple kriz zamanında karar almak baskı altında olmaktadır.

KRİZ

TEHLİKE

FIRSAT

Daire Başkanlıkları

> Afet ve Acil Durum Yönetimi Daire Başkanlığı

> İzleme Değerlendirme Daire Başkanlığı

> Eğitim ve Projeler Daire Başkanlığı

> Lojistik ve Teknik Hizmetler Daire Başkanlığı

> İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı

> Acil Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Daire Başkanlıkları >

> Afet ve Acil Durum Yönetimi Daire Başkanlığı

> UMKE

> SAKOM

- Kriz Merkezinin ve Kriz Masalarının yapılan planlara uygun olarak düzenli bir şekilde çalışması, sağlık hizmetlerinin kesintiye uğramaması ve zamanında sağlanabilmesi, diğer krize müdahale eden kurum ve kuruluşlarla entegrasyon, koordinasyon ve haberleşmenin kurulabilmesi amacıyla ilgili kanun ve yönetmelikler dikkate alınarak Bakanlığımızda bir kriz merkezi kurulması gerekli görülmüştür.

- **Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi (SAKOM)** kurulurken, acil durumlara müdahale eden veya kriz merkezi oluşturup yöneten diğer kurum / kuruluşlardaki benzer yapı ve sistemler de incelenmiştir.
- SAKOM, kurulduğu tarihteki adı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü olan birimin altında, Acil Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından oluşturulan bir proje grubu tarafından tesis edilmiş ve işletilmeye başlanmıştır.

- Sakom 08.01.2020 tarihi itibari ile Sağlık Bakanlığı Bilkent Yerleşkesi zemin katta 7/24 çalışma sistemi esasına göre hizmet vermektedir.

Kriz Yönetimi

- Kriz yönetimi; bir krize veya olumsuz dönüm noktasına karşı yöneltilmiş bir stratejik planlama sürecidir veya olumsuz olaylardan kaynaklanmış risk ve belirsizlikleri uzaklaştıran ve böylece organizasyonun kendi yapısını büyük ölçüde kontrol etmesine imkan sağlayan bir süreçtir.
- Kriz yönetimi krizleri algılamak, ortaya çıkmalarına engel olmak, engel olunmadığı takdirde ise zarar verici etkilerini minimize etmek için gösterilecek her türlü çabayı içerir.

- Kriz yönetimi“, afet yönetimini de içine alan daha geniş bir yönetim biçimidir. Afet yönetimini gerektiren bir afet karşısında, ihtiyaç duyulursa kriz yönetimine geçilebilmektedir.
- Genellikle afetin boyutuna ve etkisine göre kriz yönetimi kararı alınabilmektedir.
- Kriz yönetimi nedenleri yalnızca afetler olmayıp başka kriz nedenleri de (terör olayları, kanunsuz grev, lokavt ve iş bırakma eylemleri, etnik yapı, din, mezhep farklılıklarından kaynaklanan olaylar, iltica ve salgın hastalıklar, aşırı ekonomik bunalımlar vb.) mevcuttur.

- Bir örgütün karşı karşıya kalabileceği potansiyel krizleri önceden tahmin etmeye çalışması, krizler ortaya çıkmadan önce önlemler alması ya da etkilerini en aza indirmesine yönelik çalışmaların yer aldığı sistematik bir süreçtir.
- Kriz yönetimi belirli bir amaca yönelmiş işlemlerin ve eylemlerin bütünüdür ifade eden bir yönetim sürecidir.
- İdeal bir kriz yönetimi, teknik ve yapısal faaliyetleri, iletişim olanaklarını, psikolojik ve kültürel boyutları içeren stratejik eylemlerden oluşur.

- Kriz yönetimi için öncelikle sisteme yöneltilmiş bir tehdit olmalı ve bu tehdit sistemi yönetenlerce tehdit edici olarak algılanmalıdır.
- Kriz yönetimi, geçmişin deneyimleriyle geleceği yönetmektir. Ancak geleceği yönetme, geleceği tahmin etmekten ziyade onu tasarlamaktır.
- Kriz yönetimi, krizlerle baş etme kapasitemizi güçlendirmek ve krizlerin bizi etkilemesini nasıl önleyebileceğimize ilişkin bir süreçtir.

Kriz Yönetiminin Aşamaları

1. **Önleyici Kriz Yönetimi**; kriz oluşmadan önce önlenebildiği düzeydir.
2. **Tepkisel Kriz Yönetimi**; krizin neden olduğu zarar ve etkileri azaltmaya çalışmaktır.
3. **Etkileşimli Kriz Yönetimi**; kriz süresince edinilen tecrübelerle gelecek senaryolarının oluşturulduğu süreçtir.

1. Bütün krizler olmadan önce sinyaller gönderir. Bu sinyallerin zamanında toplanması
2. Toplanan sinyallerin incelenmesi ve varsa sorunların giderilmesi
3. Bunlara rağmen kriz kaçınılmaz olabilir. Bu aşamada önemli olan krizi kontrol altında tutmak ve olayın genişlemesini önlemektir.
4. Bunlarda başarılı olunamazsa örgütün eski faaliyetlerini sürdürmeye başlaması gerekir
5. Krizlerden ne gibi dersler çıkarılması gerektiği ve örgüte nelerin rehberlik etmesi gerektiği tespit edilir
6. Örgüt yeniden tasarlanır.

KRİZ ÖNCESİ, KRİZ SIRASI VE KRİZ SONRASI

Kriz Yönetiminde Temel İlkeler

- Toplulukların krizlerin farkında olması sağlanmalıdır.
- Kriz yönetim aşamaları bir bütün halinde öğretilmelidir.
- Birikmiş bilgi ve veriler göz önüne alınmalıdır.
- Kriz nedeni olarak doğal afetlerin gerçek nedenleri ortaya konmalıdır.
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslar arası düzeyde ele alınmalıdır.
- Açık, anlaşılır ve kapsayıcı olmalıdır.
- Topluluk katılımını sağlamalıdır.
- Yerel koşullara uygun yapılmalıdır.

- Siyasi irade tarafından desteklenmelidir.
- Esnek ve yeni koşullara uyarlabilir olmalıdır.
- Yeterli mali koşullara sahip ve sürdürülebilir olmalıdır.
- Öncelikler ve ihtiyaçlara yönelik olmalıdır.
- Etkilenebilecek tüm aktörlerin rolleri belirlenmelidir.
- Disiplinler arası ve bütünleştirilmiş bir bakış açısını yansıtmalıdır.
- Temel konulara odaklanmalıdır.
- Önlemeyi ve zararları en aza indirmeyi sağlamalıdır.

Kriz Dönemine Yönelik Planların Özellikleri

- Somut olmalı
- Erişilebilir olmalı
- Belirli aralıklarla yapılacak tatbikatlarla uygulanabilirliği test edilmeli
- Geniş ölçüde katılımı içermeli
- Değişik afet türlerine yönelik uygulanabilecek stratejilere yer vermeli
- Kriz anında görevli personeli, görev ve sorumlulukları ortaya koymalı
- Kriz yönetiminin zarar azaltma, önceden hazırlık, acil müdahale, iyileştirme ve yeniden yapılandırma aşamalarına yer vermelidir.

Kriz Yönetiminde Temel Faaliyet Alanları

- Kriz öncesi dönem
    - Zarar azaltma
    - Önceden hazırlık
  - Kriz sonrası dönem
    - Acil müdahale
    - İyileştirme ve yeniden yapılanma
- Bu süreçlerin hepsi birbirini tamamlayan niteliktedir.

Ulusal Düzeyde Afet ve Kriz Yönetimi

- Ülkemizde afet yönetiminin etkin ve bütüncül bir kurumsal ve yasal yapıya kavuşturulması amacıyla, 17.06.2009 tarih ve 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Türkiye Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmuştur.

- Afet işleri Genel Müdürlüğü (Bayındırlık ve iskân Bakanlığı) ve Sivil Savunma Genel Müdürlüğü (içişleri Bakanlığı) Türkiye Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı adı ile tek çatı altında toplanmıştır. Kurum Başbakanlığa bağlıdır. Sağlık Bakanlığı dâhil bütün kurumlar Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı emir ve koordinasyonu altında çalışır.

- Ulusal güvenliği tehdit eden büyüklükteki doğal afetler, teknolojik kazalar ile nüfus hareketlerinde acil durum yönetimini yürütmek ve afet öncesi, afet anı ve afet sonrasında faaliyetleri yürütmekle sorumlu kurumlar arasında gerekli koordinasyonu sağlamaktan, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı sorumludur.

- Krizin önlenmesinde, afet yönetim evreleri döngüsünün sağlıklı işlemesi gerekir. Sadece ulusal düzeyde kriz planlarının hazırlanması yeterli değildir. Planlamalar, en alt düzeyden başlayarak, mahalli kurumlar, il afet ve ulusal kriz yönetimleri planlanır. Bu yerel veya bölgesel planlar ülke afet ve kriz planlarıyla birleştirilir.

İl Düzeyinde Afet/Kriz Yönetimi

- Afet çalışması çok geniş kapsamlı bir çalışma olup toplumun her kesimine büyük görevler düşer. Bu görevlerin paylaşımı nasıl organize olacağı ve işbirliğinin nasıl sağlanacağı afet öncesinde yapılacak çalışmalarla belirlenir. Afet ve olağanüstü durumlara karşı etkin bir müdahale, önceden yapılacak hazırlıklar ve mevcut kaynakların önceden planlanmasını gerektirir.

- 7269 sayılı kanuna istinaden çıkarılan 88/12777 sayılı “Afetlere ilişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik” gereğince, il ve ilçelerdeki hizmet grupları kendi konularını kapsayan detaylı acil yardım planlarını hazırlamakla yükümlüdür. İl düzeyinde bütün kurumların yaptığı acil yardım planları valilik bünyesinde birleşerek il afet planı oluşturulur. Resmi, özel, sivil ve askeri kuruluşlar valilik bünyesinde kurulan “Kriz Merkezinde” temsilcileri vasıtasıyla bir araya gelerek afet/ODD ile kriz yönetimini yapar.

- Bir afet meydana geldiğinde, toplanacak olan Kriz Değerlendirme ve Takip Kurulunun kararı doğrultusunda kriz merkezi, daha önceden belirlenmiş ve seçilmiş personel ile dönüşümlü olarak hizmet verir. Oluşum şemasında gösterildiği gibi, il afet ve kriz yönetimi bileşenleri oluşturulur. Acil yardım planlarına göre kriz dönemlerinde, il ve ilçelerde 13 hizmet grubu görev alır.

İl Afet Planında Sağlık Yönetimi İl Afet Planı

- İldeki önemli kuruluşların koordineli ve bir arada çalışmasını sağlamak için oluşturulur. İl sağlık müdürlükleri, bu plan içinde “İlk Yardım ve Sağlık Hizmetleri Grubu” içinde yer alır. İlk yardım ve sağlık hizmetleri grubunun başkanı, il sağlık müdürüdür.
- İlk yardım ve sağlık hizmetleri grubu, oluşabilecek afete karşı kullanılacak kaynakların planlamasını ve kaynakların afet bölgesine ulaştırılmasını, afet sırasında afetzedelere etkili ve hızlı bir acil yardımı planlar. Bu planlar, il afet yardım planlarına eklenir.

- İlk yardım ve sağlık hizmetleri grubu, hizmet alanları bakımından dört servise ayrılmıştır.
- **İlk yardım ve ambulans servisi:** Görevleri ve koordinasyonu acil sağlık hizmetleri şubesi tarafından yürütülür. Başkanı, şubeden sorumlu sağlık müdür yardımcısıdır. Görev alan kurumlar; il sağlık müdürlüğü, büyükşehir ve ilçe başkanlıkları, il sivil savunma müdürlüğü, Kızılay, diğer sağlık kuruluşları ve ilk yardım ve ambulans ekipleridir.

- Hastane servisi: Bölgedeki hastaneler afet durumunda görevlendirildikleri konuda her türlü tıbbi ve cerrahi müdahaleyi yaparlar. Hastanelerden “**Hastane Afet Planlarını**” (HAP) devreye sokmaları ve buna göre işlemlere başlamaları istenir. Hastaneler servisinin görevleri ve koordinasyonu Yataklı Tedavi Kurumları şubesi tarafından yürütülür. Başkanı;
  - Yataklı Tedaviden sorumlu il Sağlık Müdür yardımcısıdır. ildeki kamuya ve özel kuruluşlara ait bütün hastaneler ve tesisler bu serviste görev alır.

- **Temel sağlık hizmetleri servisi:** Temel sağlık hizmetleri servisinin görev ve koordinasyonu çevre sağlığı şubesi tarafından yürütülür. Başkanı çevre sağlığı şubesinden sorumlu sağlık müdür yardımcısıdır. Bu serviste belediyeler, Kızılay, sağlık müdürlüğü ve diğer ilgili kuruluşlar görev alır.
- **Ölüleri tespit ve gömme servisi:** Afet nedeni ile meydana gelen ölümlerde ölülerin kimliklerinin tespiti ve gömme işlemleri ile ilgili idari ve dini bütün işlemleri yapar. Bu servis, büyükşehir ve ilçe belediyeleri ile birlikte koordineli yürütür. (Belediyeler, müftülük, nüfus müdürlüğü, Kızılay, askeri birlik, sağlık müdürlüğü ve diğer kuruluşlarda tespit ve gömme servisi ile beraber çalışır).

İlk yardım ve sağlık hizmetleri grubunun afetlerdeki görevleri;

- Hafif yaralılar ve hastalar için afet bölgesinde ilk tıbbi önlemleri alır.
- Tedavisi gereken hastaların ve yaralıların hastaneye gönderilmesini sağlar.
- Sabit ve seyyar yataklı tedavi kurumlarında yatak kapasitelerini artırıcı ve tedavi hizmetlerini hızlandırıcı önlemleri alır.

- Çevre sağlı için gerekli çalışmaları yapar.
- Bulaşıcı hastalıklara karşı gerekli önlemleri alır.
- Aşı, ilaç ve gerekli olan diğer tıbbi malzemelerin teminini sağlar.
- Ölülerin kimliklerini tespit eder.
- Ölülerin gömülmesi ile ilgili dini, idari ve fiili işlemleri yapar.

- Sağlık Bakanlığının taşra teşkilatlarında, afet ve olağandışı durumlarda görev yapmak üzere Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) kurulmuştur.
- UMKE, yurdumuzda ve yurt dışında olası afetlerde eğitilmiş ve ihtiyaca uygun donatılmış ekipler aracılığı ile en kısa sürede medikal kurtarma hizmetlerinin sunulmasını sağlar. Hasta veya yaralı naklinin hızlı ve güvenli olarak sağlanması hizmetlerinde görev alır. Ülke genelinde veya bölgesel düzeydeki afetlerde profesyonel müdahalede bulunacak özellikle gönüllü sağlık personelinden oluşur.

- İl Sağlık Afet Birimleri ve UMKE'nin görev ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları, 2010 yılında yayınlanan "Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekiplerinin Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönerge"ye göre düzenlenmiştir.

- Afetlerde/ ODD'de bilgi akışı; bütün kamu veya özel kurumlar kriz masaları üzerinden il sağlık müdürlüğü, valilik, bakanlık ve başbakanlık (Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) şeklinde yürütülür.

- Afet yönetim sisteminin başarılı olabilmesi için yalnızca kamu kurum ve kuruluşların çaba ve çalışmaları yeterli değildir. Afet yönetiminin bütün süreçlerine toplumun bütün kesimlerinin katılımı sağlanmalıdır. Bu süreçlere toplumun etkin katılımını sağlayacak projelerin geliştirilmesi ve eğitim programlarının düzenlenmesi yazılı ve görsel iletişim araçlarının halkı doğru bilgilendirmesi ve gönüllülük sisteminin geliştirilmesi gerekir. Konunun ülke gündeminde tutulması ve toplumda afet kültürünün yerleşmesini sağlamak, yukarıda sıralanan faaliyetleri düzenlemekle mümkün olur.

Acil Sağlık Hizmetlerinde Olağan Dışı Durum Organizasyonu

- Olağan dışı durum; rutin sağlık hizmetlerinin yetersiz kaldığı, ek özel uygulamalara gereksinim duyulan tüm durumlardır.

Olayın Komuta Edilmesi

- Olay yeri komutasında, tüm bu olayların gerçekleştirilmesi sırasında komuta kontrol merkezi danışman hekimi ve sahadaki olay yeri yöneticisi sürekli olarak birbirleri ile telsiz bağlantısı üzerinden haberleşirler. Böylece gereksinim duyulan destek hizmetlerini organize koordine ederler. Olayın komuta edilmesindeki aşamalar:

- Olayın kayıt işlemleri en başından itibaren merkezde yapılır. Bildirilen vakalar ölü ya da yaralı olsun merkez tarafından kayıt altına alınır.
- Vakalar için uygun hastaneler ile bağlantı kurularak hazırlıklı olmaları sağlanır.

- Gerektiği durumlarda uygun hastanelerin afetzedelere hazırlanmasının sağlanması için başka hastanelere tahliye işlemleri yapılarak hastane boşaltılır.
- Gerektiğinde bu hastanelere destek ekiplerin ulaşmasını sağlamak amacı ile gerekli organizasyonlar yapılır.
- Olay yeri kontrol altına alınarak riskler ortadan kaldırılır. Hastaneler ve ilgili birimlerden sonuçlar alınarak olayın durum raporu hazırlanır.

Acil sağlık hizmetlerinde olağan dışı durum değerlendirme ölçütleri:

- Vaka sayısı
- Olay türü
- Olayın şiddeti
- Risk analizi

Olağan Dışı Durum Yönetimi Aşamaları

- Olağan dışı durum yönetiminin aşamaları genel olarak dört dönem olarak ele alınır.
- **Birinci dönem:** ihbarın alınması ile başlayan dönemdir. Akut dönem olarak da adlandırılır. Toplum gönüllüleri örgütlenmeleri özellikle bu dönemde yararlı olur. Bu dönem ortalama 10-15 dakika sürer.

- **İkinci dönem:** Sağlık çalışanları tarafından olay yerinde ve merkezde durum değerlendirmesi yapılır. Olay yerinde ilk vakaların alınması ile başlayıp, vakaların yönlendirilen hastanelere nakledilmesine kadar geçen dönemdir. Gelen ilk profesyonellerin davranışları belirleyici olmaktadır. Toplumun ve profesyonellerin bu döneme yönelik özel olarak eğitilmesi gerekmektedir. Bu dönem yaklaşık olarak 30 dakikada tamamlanır.

- **Üçüncü dönem:** Vakaların ilk müdahaleleri olay yerinde tamamlanır. İleri tıbbi müdahale ve tedavi gereken vakaların nakillerinin gerçekleştirilmesi ile tamamlanan dönemdir. Nakil hizmetinde ilk ve ikincil nakil birlikte planlanmalıdır. Bu dönem, ortalama olarak 60-90 dakika kadar sürer.

- **Dördüncü dönem:** Tüm vaka bilgilerinin toplanması ve olayın tanımlanması işlemleri yapılır. Olayın ihbar edilmesinden itibaren titizlikle kayıtlar tutulur. Ara ve sonuç raporları hazırlanır. Bu dönem, ortalama olarak 30-40 dakika sürer.

3. Olağan Dışı Durumlarda Rapor ve Kayıtlar

Olayın ihbar edilmesinden itibaren titizlikle ve hızlı bir şekilde bilgiler, kayıt altına alınır. Kayıt altına alınan bu bilgiler ara rapor olarak düzenlenir. Olaylardan sonra en geç iki saat içinde komuta kontrol merkezine rapor hazırlanarak KKM'ye iletilir.

- Afetlerde tutulan kayıtlar;
- Afet öncesi sağlık kayıtları,
- Hastane öncesi sağlık kayıtları,
- Hastane sağlık kayıtları,
- Afet bölgesi sağlık kayıtları,

- Ulusal ya da uluslar arası sağlık kayıtları,
- Afet ve kriz sırasında ve sonrasındaki kayıtlarıdır. Yukarıda yer alan kayıtlar, Birleşmiş Milletler ve Başbakanlık Türkiye Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına, Sağlık Bakanlığı ve Valilik Kriz Merkezine hızlı bir şekilde gönderilir. Sonuç raporları ve analizler ise en geç yedi gün içinde düzenlenerek üst makama sunulur.

Form A

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
.....İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
.....İL AMBULANS SERVİSİ BAŞHEKİMLİĞİ

112 KOMUTA KONTROL MERKEZİ
OLAĞANDIŞI DURUM FORMU

KONUSU		TARİH	
OLUŞ ŞEKLİ		SAAT	
OLUŞ YERİ			
BİLDİREN KİŞİ/KURULUŞ	BİLDİRİM YOLU	TELEFON	TELSİZ DİĞER
		☐	☐ ☐

GÖREVLENDİRİLEN İSTASYONLAR			BİLGİLENDİRİLEN HASTANELER	
SAATİ	KODU	ADI	SAATİ	ADI

BİLGİLENDİRİLEN YETKİLİLER		BİLGİLENDİRİLEN DİĞER KURULUŞLAR	
SAATİ	ADI	SAATİ	ADI

İMZA

İMZA

İMZA

T.C Sağlık Bakanlığı İl ambulans Servisi başhekimliği Olağan dışı Durum Raporu

Form B

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
İLE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
.....İL AMBULANS SERVİSİ BAŞHEKİMLİĞİ
İLE NİSPLİLE KONTROL MERKEZİ
OLAĞAN DIŞI DURUM RAPORU

Tarih:

SAAT	RAPOR
SAAT	RAPOR

MBA

MBA

Özet

- Afetler, her zaman ve her yerde, birçok şekilde ortaya çıkabilir
- Deprem, kuş gribi, SARS, çiğ, fırtına, sel, yangın, tehlikeli maddeler, gemi ve uçak kazası, terör, vb. gibi. Afetlerin gelişmesi bazen günler veya haftalar sürer ya da bazen aniden ve uyardırmadan vururlar. Her yıl milyonlarca insan afetlerde felaketle ve afetlerin birçok korkutucu sonuçlarıyla karşı karşıya gelir. Böylece yıl boyunca her türlü afet dünyanın değişik yerlerini vurur. Bunlar büyük yıkıma ve acıya sebep olurken aynı zamanda ulusal ekonomileri de kötü bir şekilde etkilerler.

- Farklı yer-iklim koşulları ülkemizin farklı bölgelerinde hâkim olduğu için değişik bölgelerimizde sel, kuraklık, deprem, toprak kayması, terör gibi değişik afetler ortaya çıkmaktadır.
- Türkiye, afetlere karşı dayanıksız/hazırlıksız ülkelerden biridir. Yakın geçmişe kadar ülkemizde kuraklık, sel, deprem ve toprak kayması gibi yıkıcı doğal afetlere bir ölçüde seyirci kalınmıştır. Tüm afetlerin zararlarını etkili şekilde azaltabilmek için afet yönetim çevrimi diye de adlandırılan bütünleşik bir Afet Yönetim Sistemi ülkemizde uygulanamamıştır.

- Bu nedenden dolayı, ülkemizde afet yönetiminin genel algılanışı daha çok afet sonrası „afetzedelere yardım“ ile sınırlı kalmıştır. Bu kavram, afetten etkilenen ailelere acil yardımlar ile birlikte para ve konut yardımı olarak uygulanmaktadır.
- Son zamanlarda dünyanın çeşitli yerlerinde görülen felaketler, tüm dünyadaki insanların afetlere acil yardımlarda bulunurken bir yandan da afet öncesi çalışmalarla afetlerden dolayı oluşan her türlü kayıpların azaltılması konusunda düşünülmesini sağlamıştır.

- Paradigmayı acil yardımın geleneksel uygulamasından afet riskini azaltma şekline değiştirmek için toplumun afet ve acil durum yönetimine bakışını değiştirmek gerekmektedir. Ayrıca hükümet ve yerel yönetimlerin her seviyesindeki temel görevin halkın katılımını da sağlayarak afetlere hazırlıklı olma ve zarar azaltma olması gerektiğinin üzerinde önemle durmaktadır.

- Afet yönetiminin başlıca görevi can ve mal kaybını azaltmak ve ulusu doğal, teknolojik ve insan faktörlü afetlerden korumaktır. Bunu yaparken hazırlıklı olma, koruma, müdahale, iyileştirme ve zarar azaltma gibi öğeleri içeren riske dayalı, kapsamlı bir afet ve acil durum yönetim sisteminde halka öncülük etmeli ve destek verilmelidir.
- Son zamanlarda modern afet yönetimi, afete hazırlıklı olmakla birlikte afetleri önlemenin önemini vurgulamaktadır. Bu nedenle, biz de bu radikal dönüşümü düşünmeli ve güvenli bir gelecek için modern afet yönetimi kapsamında tüm afetlere hazırlanmalıyız.

- Deprem gibi doğal afetlerin neden olduğu tehlikeyi önlemek ve oluşturacağı riskleri sıfırlamak ne yazık ki mümkün değildir. Ancak afetlerin verebileceği zararlar ülkemiz genelinde her bireyin afetlere karşı bilgili ve hazırlıklı olması yoluyla azaltılabilir.

En Fazla Deprem Yaşanan Ülkeler (1900–2016)

Daha fazlası için bizi takip edin → [f dogruveri](#) [i dogruveri](#) [u dogru_veri](#)

 Çin	157	 ABD	41
 Endonezya	113	 İtalya	33
 İran	106	 Afganistan	32
 Türkiye	77	 Hindistan	12
 Japonya	61	 Yunanistan	12
 Peru	44	 Meksika	12

KAYNAK: Statista

Kaynaklar

- <https://www.afad.gov.tr/kitaplar>
- <https://www.afad.gov.tr/>
- <https://acilafet.saglik.gov.tr/TR-4460/sakom.html>.
- <https://acilafet.saglik.gov.tr/TR-4450/afet-ve-acil-durum-yonetimi-daire-baskanligi.html>
- Şen, G.(2020). Türkiye’de Afet Yönetim Sistemi ve İşleyişi . Özen,S., Tok Özen, A., Ergün, O.F., (Eds.), Paramedikler İçin Acil Durum ve Afet Yönetimi içinde (s. 30-50). Ankara: Hedef CS Basın Yayın.

• Teşekkürler